

Obsah

Úvod	13
Chronos a topos	13
Problematika v kontextu kanadských studií	17
Migrantství a literatura	19
Migrující čas a prostor	21
 I. Exil jako specifický čas a prostor	 23
Teoretická a metodologická východiska pro studium temporality a spaciality	23
Strukturalistické pojetí času	24
Čas a vyprávění	25
Čas a paměť	30
Etické aspekty temporality	32
Dominance prostoru v tematice exilu	32
Teorie sémantických polí	33
Filozoficko-literární koncepce prostoru	33
Third Space – „třetí prostor“	39
Prostor jako teritorium	39
Deteritorializace	39
Hladký a rýhovaný prostor	40
Možné/Fikční světy	47
Temporalita a spacialita z pohledu české literární vědy	48
Estetická funkce prostoru	51
Exil jako průsečík času a prostoru (metody a cíle)	52

II. Exil jako filozofický pojem a literární topos	55
Definice pojmu „exil“ a jeho proměny	55
Filozofické a sociologické aspekty: exil a existence	62
Nová země a jinakost	64
Cizinec a kosmopolita	66
Exil a bloudění v literatuře	68
Starý zákon – exil a zajetí	68
Exil a bloudění	69
Vypovězení	71
Mýtus věčně bloudícího Žida	72
„Exil a království“	74
 III. Exil v migrantské literatuře	77
1. Migrantská literatura na quebecké literární scéně	77
Střety času a prostoru jako charakter quebecké literatury	77
Historická situace: hledání identity	78
Migrantská literatura – jiný prostor a jiná paměť	80
2. Haitská diaspora: historický kontext, osobnosti a ideové zdroje karibského prostoru	92
Haiti jako specifický prostor	92
Haitané a literatura „imigrantů“	94
Karibský prostor	102
Antilanita, kreolita a kreolizace	106
Traumata minulosti a současnosti	110
Haitská literatura	112
Realita v pohybu: spiralismus	113
Svědectví okamžiku: lodyans	114
Exilová tematika: vykořeněnost a míšenectví	116
 IV. Émile Ollivier: labyrint paměti a cesty bez konce	123
Exil v tvorbě Émila Olliviera	125
Cesty: <i>Passages</i> (Přecházení/Procházení)	130
Čas a paměť	133

Původní prostor – Haiti, vznešená země	135
Prostor kanadský	137
Montreal a Port-au-Prince	137
Cesty skutečné a imaginární	139
Topos moře	140
Miami: prostor vykoupení	141
Nemožnost návratu – druhý exil	142
Zapomnění	143
Exil – bloudění v prostoru a čase	143
Závěr: Existence je cesta	146
Otevírání minulosti: <i>Les urnes scellées</i> (Zapečetěné urny)	146
Městský prostor na Haiti	149
Rodná země – dvojznačný prostor	151
Dům paměti	153
Okamžiky jako body v čase a „velké okamžiky“	156
Čas žitý a národní dějiny	157
Karneval smrti versus prostor zrození	160
Kostel jako symbolický prostor	164
Ztráta vazeb na původní prostor a minulost	165
Závěr: Nový exil	166
Obývání prostoru: <i>La Brûlerie</i> (Pražírna)	167
Městský prostor kanadský a čtvrť imigrantů	168
Labyrint paměti a čas kalendářový	170
Svět reálný a svět možný	172
Prostor jiné diaspory	174
Exil jako ztráta vazeb	175
Odmítnutí vlastní země	177
Jazyk jako prostor identity	178
Návraty na Haiti imaginární a skutečné	180
Montreal – časoprostor reality a iluze	182
Prázdnota a čas cyklický	184
Mýtus města	185
Kavárna jako heterotopie	187

Efekt exilu – jediný svět	189
Exil je cesta	190
Závěr: Nomádismus a usedlost	192
<i>Zakořenění v bloudění</i>	192

V. Dany Laferrière: dobytí prostoru a minulost v přítomnosti

Romány deteritorializace	200
Romány haitské	208
Kroniky exilu a návratu	223
Zakotvení v novém prostoru: <i>Chronique de la dérive douce</i> (Kronika sladké odchylky)	226
Chronotop exilu: Montreal 1976	226
Prostor města a jeho metafor	227
Uzavřený prostor	229
Vlastnosti prostoru: Kanada a Haiti	230
Čas každodennosti a heterotopie	232
Kosmologické/přírodní aspekty prostoru a žitý prostor	233
Antropologický / obydlený prostor	234
Sociální prostor a rasismus	236
Imaginace a estetika prostoru	237
Vzpomínka a zapomnění	238
Od dvojího prostoru k prostoru intersticiálnímu	240
Minulost, přítomnost a budoucnost imigranta	241
Čas historický, čas kalendářový a čas žitý	243
Prostor v konstrukci identity	244
Čas cyklický: konec a začátek	245
Imaginární vlast – svět literatury	246
Závěr: Cyklus se uzavírá	249
Z Haiti na Haiti: <i>L'Énigme du retour</i> (Záhada návratu)	250
Čas života a čas smrti	253
Odcizený prostor	254
Snový čas a prostor	255

Psaní v exilu	257
Čas kalendářový versus čas shnilý a neměřitelný	258
Stopy času: zhmotnělá minulost v přítomnosti	259
Podoby a metafory žitého času	260
Okamžik	261
Cesta a usedlost	262
Vzpomínky a očekávání	263
Opozice původního a nového prostoru a její izotopie	263
Poslední ráno a bilance exilu	265
Návrat – konflikt přítomnosti a minulosti	267
Prostor radosti a života	268
Prostor smrti	269
Prostor bídy	270
Paměť a imaginace – chodby času	273
Historie jako řeka	273
Čas individuální	274
Prostor uzavřený: hotel versus dům matky	275
Změny prostoru a pohyblivá identita	276
Destruktivní síla času a paměť	280
Intertextualita a její spojení s kategorií prostoru	282
Dvojí čas	283
Hustota času	284
Co je návrat?	285
Závěr: Konec cesty	288
<i>Prolínání času a prostoru</i>	289
Závěr: Exil jako most	293
Dialektika vnitřku a vnějšku	293
Labyrint a hledání cest	295
Čas versus prostor	297
Třetí čas a třetí prostor	300
Geometrie prostoru: kruh, nebo spirála?	300
Imaginace hmoty a poetika prostoru	302

Magie a estetika prostoru	303
Prostor literatury	304
Transgresivita	305

Bibliografie	307
---------------------	-----

Summary	335
Résumé	337
Jmenný rejstřík	339